

Is modelvliegen toegelaten in gebieden met een open ruimtebestemming (agrarisch gebied, natuurgebied, bosgebied)?

In natuurgebied en bosgebied is modelvliegen niet toegelaten. Er zijn mogelijkheden voor modelvliegen in agrarisch gebied, maar het is belangrijk dat het gebeurt in overeenstemming met de regelgeving. We zetten hieronder één en ander op een rijtje.

1. Erkenning/machtiging vereist door het Directoraat-generaal Luchtvaart

Vliegen met op afstand bestuurd modelluchtvaartuigen is alleen toegelaten op en rond modelluchtvaartterreinen die erkend zijn door het Directoraat-generaal Luchtvaart (DGLV) van de Federale Overheid. Voor het vliegen is een machtiging door DGLV nodig.

De aanvraagprocedure en de voorwaarden voor de aanleg en de uitbating van een modelluchtvaartterrein zijn geregeld in een omzendbrief (circulaire) van het DGLV.

U vindt alle informatie op

https://mobilit.belgium.be/nl/luchtvaart/luchtruim/activiteiten_het_luchtruim/modelluchtvaart .

De circulaire kan u nalezen op: <https://mobilit.belgium.be/sites/default/files/downloads/gdf01.pdf> .

In het dossier van een aanvraag aan DGLV moet een akkoord van de gemeente zijn opgenomen voor het opstijgen en het landen van modelluchtvaartuigen op haar grondgebied, of een milieuvergunning (thans omgevingsvergunning voor de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit). In de praktijk zal het aparte akkoord dus vereist zijn als de activiteiten slechts meldingsplichtig zijn (zie infra); in het andere geval is de vergunning die men vanuit milieuoogpunt nodig heeft dienstig als dossierstuk voor de aanvraag aan DGLV.

De interpretatie en toepassing van de federale regelgeving behoort tot de bevoegdheid van de federale overheid. In wat volgt gaan we er dan ook niet verder op in en beperken we ons tot de gewestelijke, in dit geval Vlaamse regelgeving.

2. Vanuit milieuoogpunt vergunningsplichtig of meldingsplichtig

Modelvliegen vereist, ongeacht nog de locatie waar het gebeurt, een omgevingsvergunning voor de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit, of een melding van de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit.

Het gebruik van een terrein om te “vliegen met minstens drie modelzweefvliegtuigen of modelvliegtuigen, aangedreven door een elektrische motor” is ingedeeld in klasse 3 in de indelingslijst van VLAREM II (rubriek 32.6, 1°). Het is dus meldingsplichtig. Dan zijn de punten 4 en 5.1 of 4 en 5.2 van toepassing, naar gelang de activiteiten vanuit stedenbouwkundig oogpunt vergunningsplichtig zijn of niet.

Het gebruik van een terrein om te “vliegen met minstens één modelvliegtuig, aangedreven door een motor met inwendige verbranding” is ingedeeld in klasse 2 in de indelingslijst van VLAREM II (rubriek 32.6, 2°). Dat is dus vergunningsplichtig. Dan is punt 5.2 van toepassing.

De melding of de vergunningsaanvraag van de exploitatie van een ingedeelde inrichting moet, in voorkomend geval, in één omgevingsvergunningsaanvraag gecombineerd worden met een aanvraag voor stedenbouwkundige handelingen. Over dat laatste gaat het volgende punt.

3. Stedenbouwkundig vergunningsplichtig of niet?

De vergunningsplicht voor stedenbouwkundige handelingen is geregeld in artikel 4.2.1 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna VCRO, online raadpleegbaar, klik [hier](#)). We citeren het artikel hieronder en onderstrepen de zaken die mogelijks relevant zijn.

“Niemand mag zonder voorafgaande omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen :

1° de hiernavolgende bouwwerken verrichten, met uitzondering van onderhoudswerken :

a) het optrekken of plaatsen van een constructie,

b) het functioneel samenbrengen van materialen waardoor een constructie ontstaat,

c) het afbreken, herbouwen, verbouwen en uitbreiden van een constructie;

2° met bomen begroeide oppervlakten, vermeld in artikel 3, § 1 en § 2, van het bosdecreet van 13 juni 1990 ontbossen, zoals vermeld in artikel 4, 15°, van dat decreet;

3° bomen die op een hoogte van één meter boven het maaiveld een stamontrek van één meter hebben, en geen deel uitmaken van de oppervlakten, vermeld in 2°, vellen;

4° het reliëf van de bodem aanmerkelijk wijzigen, onder meer door de bodem aan te vullen, op te hogen, uit te graven of uit te diepen waarbij de aard of de functie van het terrein wijzigt;

5° een grond gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten voor :

a) het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, of van allerlei materialen, materieel of afval,

b) het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens,

c) het plaatsen van één of meer verplaatsbare constructies die voor bewoning kunnen worden gebruikt, in het bijzonder woonwagens, kampeerwagens, afgedankte voertuigen en tenten, met uitzondering van het kamperen op een toeristisch logies dat voldoet aan de voorwaarden, vermeld in artikel 4 van het decreet van 5 februari 2016 betreffende het toeristische logies;

6° de hoofdfunctie van een bebouwd onroerend goed geheel of gedeeltelijk wijzigen, indien de Vlaamse Regering deze functiewijziging als vergunningsplichtig heeft aangemerkt;

7° een woning opsplitsen of in een gebouw het aantal woongelegenheden die hoofdzakelijk bestemd zijn voor de huisvesting van een gezin of een alleenstaande wijzigen, ongeacht of het gaat om een eengezinswoning, een etagewoning, een flatgebouw, een studio of een al dan niet gemeubileerde kamer;

8° recreatieve terreinen aanleggen of wijzigen, onder meer een golfterrein, een voetbalterrein, een tennisveld of een zwembad;

9° een publiciteitsinrichting plaatsen of aanbrengen.”

Het overvliegen van gronden is vanuit stedenbouwkundig oogpunt niet vergunningsplichtig. Let wel: dat betekent niet dat het overal toegelaten is of dat er geen rekening moet worden gehouden met bijv. natuurwaarden. Zie hierover de punten 4 en 5.

Voor het vliegen is natuurlijk een plek nodig voor opstijgen en landen. Wat dat betreft is het niet uitgesloten dat er handelingen worden gesteld die vanuit stedenbouwkundig oogpunt vergunningsplichtig zijn. Dat is bijvoorbeeld het geval als:

- er gronden genivelleerd worden, of één of ander materiaal wordt aangebracht (“wijziging bodemreliëf”, “aanleg recreatief terrein”);
- er een fysieke afbakening gebeurt, bijv. door het plaatsen van boordstenen of zelfs door permanent lijnen te kalken rond een stuk grond dat dan helemaal niet meer voor landbouw wordt gebruikt (“aanleg recreatief terrein”);
- er constructies worden geplaatst bestemd om ter plaatse te blijven staan (paal met luchtzak, bouwsels voor opslag materiaal, ...); ongeacht of het gaat om verplaatsbare zaken of kant-en-klare constructies die niet in elkaar hoeven gezet te worden, zie de definitie van “constructie” in artikel 4.1.1 VCRO;
- er ter plaatse materiaal opgeslagen blijft (“een grond gewoonlijk gebruiken voor de opslag van materiaal”)

DEPARTEMENT OMGEVING

- een bestaand gebouw dat voorheen in landbouwgebruik was een andere functie krijgt, bijv. voor opslag van materiaal (“wijziging van de functie van een bebouwd onroerend goed”).

Het is dus slechts indien er geen enkele fysieke ingreep gebeurt op het terrein dat de activiteiten niet stedenbouwkundig vergunningsplichtig zijn. Het loutere gebruik van een grond die in landbouwgebruik is voor recreatieve doeleinden, behoeft geen vergunning voor functiewijziging aangezien die vergunningsplicht voorbehouden is voor bebouwde onroerende goederen. Ook het kort gemaaid houden van een grasstrook (in casu in functie van het opstijgen en landen) is niet stedenbouwkundig vergunningsplichtig.

Het is echter niet omdat handelingen niet stedenbouwkundig vergunningsplichtig zijn, dat ze zonder meer overal toegelaten zijn. Zie wat dat betreft de punten 4 en 5.

Gebeuren er wel stedenbouwkundig vergunningsplichtige handelingen, dan is punt 5.2 van toepassing.

4. Niet toegelaten in natuurgebied en bosgebied

Overeenkomstig artikel 5.32.6.3 van VLAREM II (Deel 5, sectorale milieuvorwaarden voor ingedeelde inrichtingen) is modelvliegen niet toegelaten in natuurgebied en bosgebied. Dat de activiteiten niet stedenbouwkundig vergunningsplichtig zouden zijn, of dat ze vanuit milieuoogpunt slechts meldingsplichtig zouden zijn, maakt geen verschil:

“Alle activiteiten met modelvliegtuigen zijn verboden in natuur- en bosgebieden zoals bedoeld in het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen, in het bosdecreet van 13 juli 1990 en in de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud.”

Dit verbod geldt dus zowel voor het opstijgen en landen als voor het overvliegen.

5. Onder bepaalde voorwaarden toegelaten in agrarisch gebied

5.1. Modelvliegactiviteiten die enkel meldingsplichtig zijn (aspect milieu) en waarbij geen stedenbouwkundig vergunningsplichtige handelingen gebeuren

Zoals hierboven al vermeld, kan uit de afwezigheid van vergunningsplicht niet afgeleid worden dat een activiteit overal toegelaten is. Modelvliegen is een recreatieve activiteit en strookt dus niet met bijvoorbeeld de agrarische bestemming van landbouwgebied (ook al is er geen vergunningsplichtige functiewijziging, cf. supra). Hier speelt echter artikel 4.4.1, §3, derde lid VCRO (eigen onderstreping):

“Behoudens de onderhoudswerken vermeld in het eerste en tweede lid, worden niet-vergunningsplichtige handelingen niet beschouwd als strijdig met de voorschriften van het gewestplan, de algemene plannen van aanleg, gewestelijke of provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen, noch met de voorschriften van bijzondere plannen van aanleg, gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen en verkavelingen, tenzij deze voorschriften deze handelingen uitdrukkelijk en specifiek beperken of verbieden.”

Met andere woorden: als er geen vergunningsplichtige handelingen gebeuren, dan is er ook geen probleem van “niet-conformiteit” met de bestemming, tenzij de voorschriften een uitdrukkelijk verbod bevatten. Dat laatste is alvast voor de gewestplanbestemming “agrarisch gebied” niet het geval.

In die zin is er, voor handelingen die vanuit milieuoogpunt slechts meldingsplichtig zijn, ook geen probleem met artikel 4.1.1.1 van VLAREM II. Dat artikel luidt:

DEPARTEMENT OMGEVING

“Behoudens afwijkende bepaling in de desbetreffende hoofdstukken is de exploitatie van een in de derde klasse ingedeelde inrichting slechts toegestaan in zoverre de inplantingsplaats verenigbaar is met de algemene en aanvullende stedenbouwkundige voorschriften zoals vastgesteld in het goedgekeurde gewestplan of een ruimtelijk uitvoeringsplan of in een ander plan van aanleg.”

Dit artikel zou de indruk kunnen wekken dat meldingen van klasse 3 inrichtingen die zonevreemd zijn, onmogelijk zijn en dat de aktenaam moet worden geweigerd. Het hiervoor aangehaalde artikel 4.4.1 van de VCRO bepaalt echter dat stedenbouwkundig niet-vergunningsplichtige handelingen niet beschouwd worden als strijdig met de voorschriften van het gewestplan. Lees: ze zijn “verenigbaar met de voorschriften”, tenzij dus de voorschriften een uitdrukkelijk verbod bevatten.

Modelvliegactiviteiten die slechts meldingsplichtig zijn en waarbij geen vergunningsplichtige stedenbouwkundige handelingen gebeuren, zijn dus toegelaten in agrarisch gebied.

Dan nog moet rekening gehouden worden met randvoorwaarden uit andere wetgeving. Want naast de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening geldt bijvoorbeeld ook nog het decreet Natuurbehoud (klik [hier](#)), dat in artikel 14 en 16 zorgplichten bevat voor overheden maar ook voor particulieren. Die zorgplichten dienen om schade aan natuur te vermijden. En dus mag modelvliegen, ook al is het niet stedenbouwkundig vergunningsplicht en vanuit milieuoogpunt slechts meldingsplichtig, geen schade veroorzaken aan bijvoorbeeld kleine landschapselementen (en hun fauna) in agrarisch gebied. Het gaat dan bijv. om houtkanten, poelen, ...

5.2. Modelvliegactiviteiten die vanuit stedenbouwkundig of vanuit milieuoogpunt vergunningsplichtig zijn

Voor handelingen die stedenbouwkundig vergunningsplichtig zijn, geldt artikel 4.4.1 van de VCRO niet. En activiteiten die vanuit milieuoogpunt vergunningsplichtig zijn, moeten in principe in overeenstemming zijn met de voorschriften van de ruimtelijke ordeningsplannen.

Er bestaat echter een uitzonderingsregeling voor zogenaamd recreatief medegebruik. Op grond daarvan kan recreatie toegelaten worden in gebieden die niet bestemd zijn voor recreatie (zoals bijv. agrarisch gebied). Die regeling staat in artikel 4.4.4 van de VCRO.

Dit artikel is van toepassing als er stedenbouwkundig vergunningsplichtige handelingen aan de orde zijn, en als er met een vergunning zou worden afgeweken van de planvoorschriften. Daarbij is dan ook artikel 5.6.7 VCRO belangrijk, dat bepaalt dat “stedenbouwkundige uitzonderingen” ook doorwerken naar exploitatie of inrichtingen. Met andere woorden bij de beoordeling van een aanvraag voor een exploitatie of inrichting kunnen dezelfde uitzonderingen op de stedenbouwkundige voorschriften toegepast worden als bij de beoordeling van een aanvraag voor stedenbouwkundige handelingen.

Artikel 4.4.4, §1 VCRO luidt:

“In alle bestemmingsgebieden kunnen, naast de handelingen die gericht zijn op de verwezenlijking van de bestemming, ook handelingen worden vergund die gericht zijn op het sociaal-culturele of recreatieve medegebruik, voor zover ze door hun beperkte impact de verwezenlijking van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen.

Voor niet van vergunningsplicht vrijgestelde handelingen die verbonden zijn met occasionele of hoogdynamische sociaal-culturele of recreatieve activiteiten, kan slechts een tijdelijke omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen worden afgeleverd, of een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen onder de voorwaarde dat de betrokken handelingen slechts gedurende een specifieke periode of op bepaalde momenten aanwezig kunnen zijn.

DEPARTEMENT OMGEVING

Sociaal-culturele of recreatieve activiteiten waarvan de inrichtingen een omgevingsvergunning voor de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit vereisen, kunnen slechts op occasionele basis worden toegestaan.”

De eerste alinea is relevant voor het vliegen met vliegtuigjes met elektrische motoren, die vanuit milieuoogpunt slechts meldingsplichtig zijn (zie punt 2). De stedenbouwkundig te vergunnen handelingen zullen slechts een beperkte impact mogen hebben en zullen de verwezenlijking van de algemene bestemming niet in het gedrang mogen brengen. Als er bijvoorbeeld een stuk grond genivelleerd wordt om als opstijg- en landingsplaats te kunnen dienen, dan zal dat een beperkte oppervlakte moeten hebben. De plaatsing van permanente vaste constructies zoals verhardingen en gebouwtjes lijkt dan weer niet mogelijk (het wordt met name expliciet uitgesloten in de parlementaire voorbereiding van de decretale bepaling over het recreatief medegebruik ([memorie van toelichting](#) , Parl. St. VI. Parl., 2004-2005, nr. 233/1, p. 12).

De tweede alinea is voor het modelvliegen in principe niet relevant, want bedoeld voor zogenaamde hoogdynamische recreatieve activiteiten, denk aan bijv. een motorcross in agrarisch gebied. Deze bepaling zou weliswaar wel relevant kunnen zijn bij de organisatie van een grootschalige activiteit m.b.t. modelvliegen (een éénmalig of jaarlijks treffen van verschillende clubs bijv.).

De eerste én de derde alinea zijn relevant als de activiteiten vergunningsplichtig zijn vanuit milieuoogpunt (exploitatie). Dat is het geval voor het vliegen met vliegtuigen met verbrandingsmotor (zie punt 2). Een afwijkende vergunning voor stedenbouwkundige handelingen blijft mogelijk met toepassing van de eerste alinea (zie daarnet), maar het modelvliegen zal slechts occasioneel kunnen worden toegestaan. Dat zal het voorwerp moeten uitmaken van (voorwaarden) van de vergunning voor de exploitatie.

Versie 8 december 2020